

A Chaira

«EN HOMENAXE A VARELA, O BELÉN NON TERÁ NOVIDADES»

El cura Jesús Domínguez es el encargado del nacimiento electrónico begontino, que abre el día 4 > 8 y 9

JESÚS DOMÍNGUEZ GUIZÁN RESPONSABLE DO BELÉN DE BEGONTE

► Este cura, natural de Alba pero afincado en Begonte dende hai anos, herdou hai máis de dúas décadas do seu irmán José, fundador do belén electrónico, a responsabilidade da conservación da posta en marcha deste popular nacemento que marca o comezo do Nadal na Chaira.

«Viñan 'camuflados'
ó belén para sacar
fotos e copiar ideas»

POR: **CRISTINA PÉREZ**

O 4 DE DECEMBRO inaugúrase una nova edición, e van 39 xa, do belén electrónico de Begonte, onde por primeira vez non haberá novidades en homenaxe ó creador das súas figuras, José Rodríguez Varela, recentemente falecido e que ese mesmo día será nomeado fillo predilecto do concello. Ó pé do cañón continúan as outras dúas patas que sosteñen o belén: o electricista José Luis Varela e o párroco Jesús Domínguez Guizán.

Hai quen di que a inauguración deste belén marca o inicio do Nadal en Galicia, cre que é certo?

Si, claro, penso que é o primeiro pregón do Nadal que ten lugar en Galicia. Empezou por pouca cousa, porque ó principio só era para o concello, pero foi collendo popularidade, supoño que a través da prensa e dos concursos.

José Rodríguez Varela, recentemente falecido, foi un dos grandes promotores do belén, como vai ser este primeiro ano sen el?

Veremos a ver se imos superando a súa falta e as dificultades que nos atopemos, porque non temos quen faga as figuras. Ó ser artesanais precísase maña e tempo e el tiña unhas cualidades naturais.

Que legado deixa tras de si?

Deixa tantas cousas... Era un home bondadoso, xeneroso e servicial. Era calado, non quería estar nunca na primeira fila e non lle daba importancia ó que el facía, aínda que tiña suma importancia. Todos os anos tiña algunha sorpresa que gardaba ata o último día e sempre nos dicía «se é que me sae...». Gardáballe un sitio e saíalle sempre.

Que lle parece a decisión do Concello de nomealo fillo predilecto?

Paréceme moi ben, é ideal. El é merecedor desta distinción porque foi un gran promotor do belén e de Begonte a través deste. Se el non fixera as figuras seguro que o belén non estaría onde está.

O belén inaugúrase o día 4, teñen xa definido o programa de actos?

Pola mañá, ás 13.00 horas no concello, farase o nomeamento de José Rodríguez Varela como fillo predilecto, coa presenza da súa familia. Pola tarde, ás 18.00 horas lerase o pregón e logo descubrirase a praca do Museo José Rodríguez Varela. Por último, faranse os primeiros pases do belén.

Quen será o pegoiro deste ano?

Será Segundo Pérez López, o presidente da Academia Auriense Min-

doniense de San Rosendo, unha persoa que nos pareceu axeitada porque é chairego e pola súa personalidade. É evidente que a súa categoría intelectual é elevada.

Haberá novidades no belén?

Non, non hai ningunha, porque quixemos deixalo tal e como o montara José Rodríguez Varela o ano pasado.

Como lembra os seus inicios?

O fundador foi meu irmán José e eu quedei á fronte trala súa morte. El vira un na Coruña, na escola de formación profesional de Somo, e de aí sacara a idea, co fin de promocionar a cultura e o espírito navideño, unindo o relixioso co humano. Moitas das obras que se fixeron en Begonte naceron do belén, coma o edificio que o acolle. Fíxoo meu irmán cando aínda non existía o colexio Virxe do Corpiño, porque non había aulas suficientes na escola do centro médico, así que ampliou a parte superior da vella escola e construíu un anexo para dar as clases dos últimos cursos de EXB.

Que papel xogou vostede neses comezos? E cal é agora a súa responsabilidade?

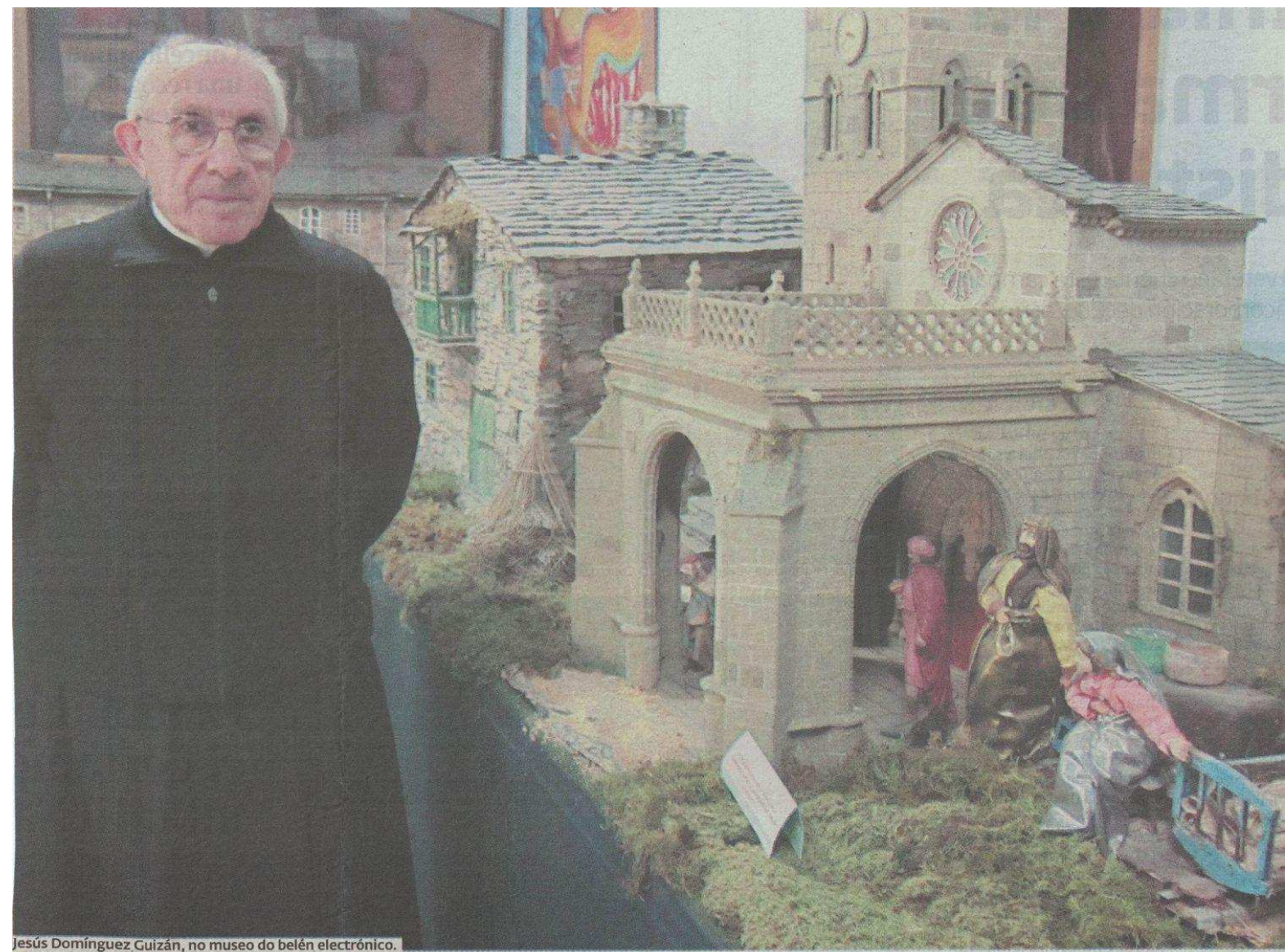
Na creación fun un espectador, aínda que colaborei con meu ir-

Rodríguez Varela

 É moi merecedor do nomeamento como fillo predilecto porque foi un gran promotor do belén e de Begonte a través deste»

Futuro

 Veremos se podemos seguir, se atopamos xente que teña cualidades para facer figuras que representen o rural galego»

Jesús Domínguez Guizán, no museo do belén electrónico.

De preto

«No belén tivemos visitas do máis inesperado, coma uns xaponeses»

Hai algunha visita do belén que lembre especialmente?

Ten vido xente de toda España e tamén do máis inesperado porque ata viñeron uns xaponeses.

De todas as pezas e figuras, ten algunha favorita?

Gústanme todas, pero quizais as que máis as dos os ferreiros, porque están moi ben realizadas.

Seu irmán, José Domínguez Guizán, foi o gran impulsor do belén, como lembra a súa figura?

Era unha persoa inqueda e creativa. A el preocupábalo moito a promoción relixiosa e cultural de Begonte.

Foi el decisivo á hora de orientar os seus pasos cara á Igrexa?

Sen dúbida que si, porque a familia sempre inflúe, pero eu xa tiña vocación dende neno.

A onde o conduciron os seus pasos como sacerdote?

Estiven dous anos en Abadín e logo vin para Begonte, onde Felmil e Damil foron as miñas primeiras parroquias. Hoxe levo seis en total, esas dúas máis Begonte, Illán, Valdomar e Trobo, e non queda tempo para moito.

E como se organiza, sobre todo cando funciona o belén?

Hai un sacerdote, Manuel Castro de Carral, que me axuda.

O Nadal, é a mellor época do ano?

Por suposto que si, porque é esa época na que un se move máis polos sentimentos e tamén é unha época para o recordo.

infantil e poesía?

Todos naceron para promocionar o belén e manter o espírito navideño e relixioso. O belén nos primeiros anos só duraba cinco minutos e estaba aberto só no Nadal, dende pouco antes de Noiteboa ata Reis.

Logo foise alongando, sobre todo polo número de visitas, que non se podían atender só nestas datas.

Como é o día a día nos dous meses que está aberto?

Antes do Nadal, as mañás dos días laborais están practicamente ocu-

padadas polas visitas dos colexios, porque a maioría prefiren vir antes. No Nadal e ata pasar as festas veñen familias e despois, algún colexio e xente que prefire deixar pasar esas datas para velo con máis comodidade. Antes e despois do

Nadal abrimos pola mañá, de dez a unha, e pola tarde se hai unha reserva. No Nadal funciona de dez a unha e de tres a sete.

Que é o que máis sorprende?

O movemento das figuras, porque o seu mérito é que están moi aproximadas á realidade e representan as aldeas de Galicia. Conseguir que se movan non é difícil, pero que pareza real si que o é. Houbo un tempo no que viñan 'camuflados' para sacar fotografías e copiar ideas. De feito, no comercio apareceron figuras copiadas de aquí, pero nunca os movementos estiveron logrados dunha maneira tan perfecta.

Vén xente de todas as idades, pero os nenos son un dos grandes protagonistas, que é o que resulta máis atractivo para eles?

Unha das cousas máis atractivas é a neve, e os reis, evidentemente. A min tamén me chama a atención o ben que lle fai a algunhas persoas, porque veñen os avós e gozan un montón vendo as figuras dos traballos que eles facían cando eran nenos e logo explicarllo ós seus netos.

Este Nadal o belén cumpre 39 anos, que cambiou neste tempo?

Practicamente nada, cambiou a asistencia, porque no primeiro ano non sei se chegarían a mil as persoas que pasaron por aquí e agora cada vez vai sendo maior a asistencia, porque o que vén unha vez ten que repetir. Había xente que viña para ver as novidades así que nós atendíamos a ver cales funcionaban e eliminabamos as que non, poñendo outras no sitio. Este belén axudou a promocionar o belenismo, porque era unha tradición abandonada e agora hai beléns por todas partes.

Que lle falta?

Faltar sempre falta algo, pero agora o que nos falta é o creador das figuras.

Que futuro lle espera a este nacemento?

Veremos a ver se podemos continualo e se encontramos xente que teña cualidades para poder facer figuras que representen a Galicia e ó rural galego, para poder manter a tradición do belén de Begonte.

mán. Mentres el viviu estiven nun segundo plano e dende a súa morte, no 1986, dedícome a conservar e manter o que el deixou feito.

Cales foron as razóns que os levaron a crear os certames paralelos ó belén, de arte, xornalismo, debuxo